

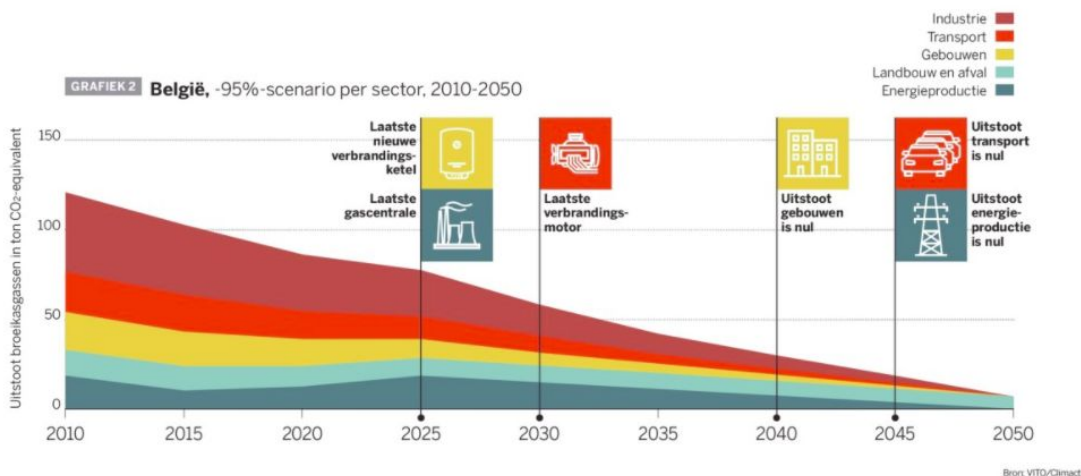

Beleidsaanbevelingen voor Klimaatplan 2030

Beleidsteam Bond Beter Leefmilieu

21 pistes voor een disruptief klimaatbeleid

Het Klimaatakkoord van Parijs kondigde het einde van het tijdperk van fossiele brandstoffen aan. Nu is het aan de deelnemende landen om deze ambitie te realiseren en te bouwen aan een hernieuwbare en circulaire economie. Deze nota bevat 21 beleidspistes om ook in Vlaanderen het klimaatakkoord van Parijs in de praktijk om te zetten en zo aan te haken bij de job- en welvaartscreatie van de toekomst.

Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs te realiseren moet Europa voor 2050 CO₂-neutraal worden. Dat betekent dat we bijna alle fossiele technologie moeten uitfaseren in het tijdsvak 2025-2030. Deze figuur toont de klimaatscenario's voor België.

100% schone en hernieuwbare elektriciteitsproductie

De overstap naar schone en hernieuwbare energie op basis van wind, zon en aardwarmte vormt een cruciaal element van een doeltreffend klimaatbeleid.

1. **Elektriciteitsbesparing** is de goedkoopste en meest milieuvriendelijke manier om onze bevoorradingzekerheid te garanderen en de klimaatdoelstellingen te halen. Dit kan verwezenlijkt worden via een elektriciteitsbesparingsprogramma dat inzet op het vervangen van elektrische verwarmingstoestellen, het plaatsen van energiezuinige verlichting en het efficiënter maken van industriële processen.
2. **Bouw een flexibel energienet uit** door af te stappen van kernenergie, de energievraag meer af te stemmen op het aanbod aan elektriciteit, (tijdelijk) enkele efficiënte gascentrales in te zetten en nauwer samen te werken met de buurlanden voor het opvangen van stroomtekorten of overproductie.
3. **Creëer een gunstig investeringsklimaat voor zon, wind en aardwarmte** door alle kerncentrales te sluiten tegen 2025, duidelijke en ambitieuze doelstellingen m.b.t. hernieuwbare energie voorop te stellen en een tariefstructuur die stuurt op energiebesparing en rationeel netgebruik en die de uitbouw van hernieuwbare energie stimuleert.

Energieneutrale gebouwen

Onze slecht geïsoleerde en inefficiënt verwarmde gebouwen verbruiken aanzienlijke hoeveelheden energie. Om dit aan te pakken zijn grondige en grootschalige energierenovaties en investeringen in groene warmte (d.m.v. warmtepompen, zonneboilers en warmtenetten) nodig.

4. **Werk een grootschalig renovatieprogramma voor gebouwen uit** met een flankerend beleid voor sociale doelgroepen.
5. **Faseer verwarmingstoestellen op basis van stookolie uit** door het plaatsen van nieuwe stookolieketels te verbieden en bestaande stookolieketels te vervangen door warmtepompen of zonneboilers. Verwarmingstoestellen op basis van aardgas zijn enkel een optie als ze heel efficiënt zijn: warmtekrachtkoppeling of hybride toestellen verhogen de netstabiliteit en vormen een goede aanvulling op warmtepompen.
6. **Voer een taxshift ten voordele van hernieuwbare warmte door.** Dit maakt duurzame energietoepassingen aantrekkelijker.

Toegankelijke en duurzame mobiliteit

Het Klimaatplan 2030 biedt de opportuniteit om een kwalitatief mobiliteitssysteem uit te werken dat niet langer weegt op het milieu of onze gezondheid. In zo'n systeem zijn verplaatsingen met de (elektrische) fiets, het openbaar vervoer of gedeelde elektrische voertuigen de norm.

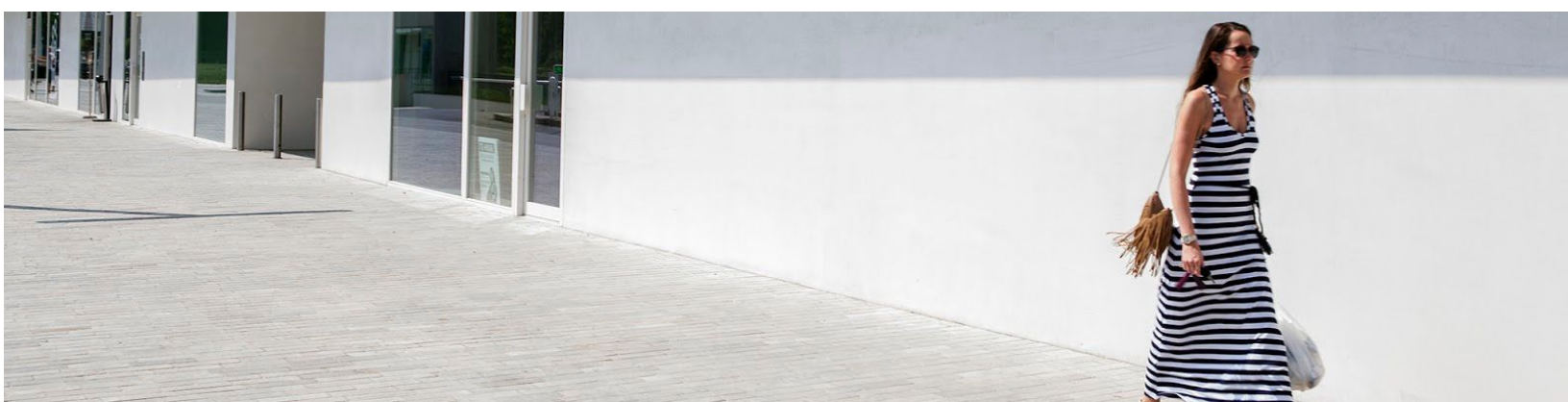
7. **Maak autoverkeer minder aantrekkelijk** door maatregelen in te voeren die het aantal bedrijfswagens reduceren en een slimme kilometerheffing met milieucriteria voor alle voertuigen.
8. **Investeer in alternatieven voor individueel wagengebruik**, zoals een voldoende groot aanbod van kwalitatief openbaar vervoer, fietsinfrastructuur en elektrische autodeelsystemen. Maak deze alternatieven toegankelijker door ze te integreren in een 'Mobility as a Service'-platform.
9. **Stimuleer de shift naar emissievrij (openbaar) vervoer** aangedreven door hernieuwbare energie. Pleit op Europees niveau voor ambitieuze uitstootnormen en doelstellingen voor elektrische voertuigen. En voorzie in eigen land de benodigde (laad)infrastructuur. Ten laatste in 2030 dient de verkoop van personenwagens met een verbrandingsmotor te stoppen.
10. **Reduceer de emissies van luchtvaart en scheepvaart**. Dit kan door vrijstellingen op brandstofbelasting en BTW voor luchtvaartmaatschappijen te elimineren en een ticket taks in te voeren. Zet sterker in op het steunprogramma voor de vergroening van motoren van binnenschepen. Pleit er op Europees niveau voor om lucht- en scheepvaart op te nemen in de emissiereductiestrategie van de Europese Unie. Ook op internationaal niveau moeten sloop- en luchtvaart dringend deel uitmaken van het klimaatbeleid.

Gezonde voeding door duurzame landbouw

De 1,3 miljoen runderen, 6 miljoen varkens en 32 miljoen kippen in Vlaanderen zorgen voor een aanzienlijke klimaatimpact. Er is nood aan een afbouw van de veestapel en de ontwikkeling van volwaardige plantaardige alternatieven voor dierlijke eiwitten.

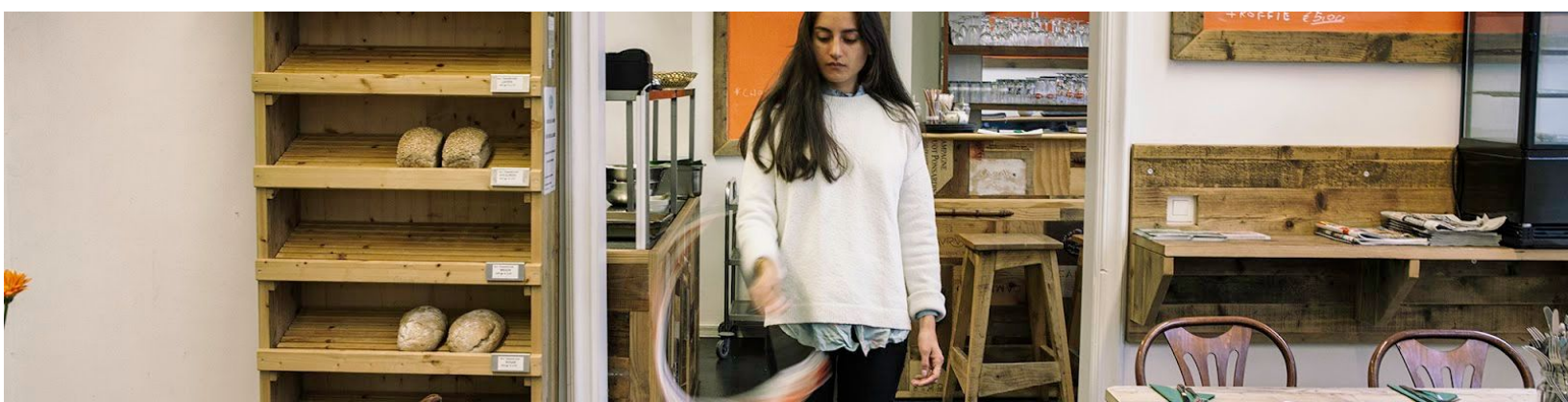
11. **Investeer in (onderzoek naar) plantaardige voeding.** Door een financiële stimulans te geven aan onderzoek naar plantaardige vleesvervangers creëren we een toekomstgerichte sector die de Vlaamse voedingsindustrie een nieuwe boost zal geven.
12. **Promoot actief vegetarische maaltijden** door in alle overheidsinstellingen vegetarische gerechten aan te bieden, de kostprijs van plantaardige voeding te verlagen en de promotie van vlees door de overheid te stoppen.
13. **Bouw de veestapel af** om aan de emissie-reductiedoelstellingen te voldoen. Neem nutriëntenemissierechten (NER) van landbouwers die stoppen met hun bedrijfsactiviteiten uit de handel. Richt een transitiefonds op voor landbouwers die hun bedrijfsactiviteiten willen differentiëren en hun veestapel willen afbouwen. Dit doorbreekt de financiële lock-in waarin bepaalde landbouwers zich nu bevinden en geeft de sector innovatiekracht.

Optimaal benutte ruimte

Onze huizen liggen verspreid over Vlaanderen. Vaak ver verwijderd van de plaats waar we werken, winkelen of ontspannen. Hierdoor zijn de meeste Vlamingen voor verplaatsingen afhankelijk van hun auto. Bovendien verbruiken vrijstaande woningen meer energie dan rijhuizen. Verkeer en gebouwenverwarming zorgen samen voor 66% van de broeikasgassen van de bevolking. Via onderstaande maatregelen kunnen we de beschikbare ruimte beter benutten en de klimaatimpact beperken.

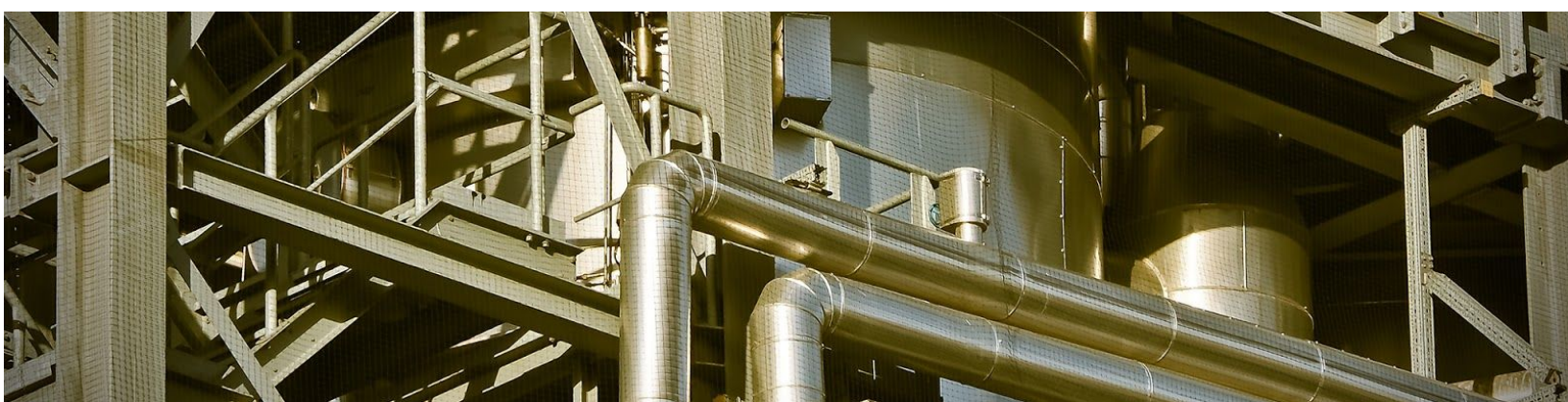
14. **Zet in op kernversterking** door bestaande gebouwen intensiever te gebruiken of op te delen en nieuwe woningen te bouwen in stads- en dorpskernen. Zo kunnen we te voet naar de winkel en met de fiets naar school. Nieuwe woningen en werkplaatsen nabij knooppunten van openbaar vervoer vormen een volwaardig alternatief voor de (bedrijfs)wagen.
15. **Realiseer warmtezoningsplannen.** Want 90% van onze woningen wordt fossiel verwarmd. Met behulp van een warmtezoningsplan kan men per zone aanduiden wat de beste keuze is voor de overschakeling van fossiele naar hernieuwbare energie. Dichter bij elkaar bouwen maakt collectieve energienetten op basis van geothermie of zonne-energie haalbaar én betaalbaar.

Circulaire economie

In een circulaire economie worden producten zodanig ontworpen dat ze makkelijk herstelbaar en recycleerbaar zijn. De levensduur van producten stijgt en er is haast geen afval meer. Doordat grondstoffen niet langer ontgonnen (bv. metalen, mineralen) of geproduceerd (bv. plastics) moeten worden, maar zo lang mogelijk circuleren in de economie, daalt de CO₂-uitstoot aanzienlijk.

16. **Stel een verplichte minimale levensduur van producten in** en neem maatregelen op vlak van productnormen zodat producten onderhoudsvriendelijk, herstelbaar, demonteerbaar, modulair ontworpen en niet-toxisch voor mens en milieu zijn. Deze doelstellingen kunnen we via regelgeving bereiken, maar ook door een ondersteunings- en investeringsbeleid voor de ontwikkeling van bedrijfsmodellen richting product-dienstcombinaties.
17. **Voer een ambitieuze 'circulaire' tax-shift door** zodat de prijs van producten de milieu- en maatschappelijke impact van onze productie en consumptie beter weerspiegelt en onze bedrijven op het pad van de circulaire economie zet. Financier dit volgens een bonus-malus systeem en hanteer daarbij het principe van de vervuiler betaalt.
18. **Werk een interfederale en participatieve roadmap circulaire economie uit** met alle relevante beleidsniveaus en koppel deze roadmap aan een ambitieus industrieel economisch beleid en een strategisch investeringsbeleid rond circulaire economie. Zorg ervoor dat dit beleid de geografisch-ruimtelijke, ecologische en socio-economische dimensies op duurzame wijze verenigt. Hou daarbij rekening met de beperkte ruimte, werkgelegenheid en de symbiose tussen industriële actoren en partners in productie- en consumptieketens. Maak het een van de strategische speerpunten van het economisch buitenlands beleid op gebied van handel, investeringen, onderzoek en internationale partnerships.

Efficiënte en energiezuinige industriële productieprocessen

Het energieverbruik van de Vlaamse industrie kan sterk verminderen door processen efficiënter te maken. Er is nood aan innovatieve doorbraken om de uitstoot nog verder te reduceren. Tot slot dienen alternatieven gezocht te worden voor producten die niet op een milieuvriendelijke manier geproduceerd kunnen worden.

19. **Werk tegen 2050 low carbon roadmaps uit** met de verschillende industriële sectoren. Geef enkel nog investeringssteun aan bedrijven die hun strategie enten op de koers naar klimaatneutraliteit.
20. **Stimuleer innovatieve doorbraken** door milieuvriendelijke, CO₂-neutrale productiemethodes marktrijp te maken. Zet in op onderzoek en ontwikkeling van waterstof en synthetisch gas.
21. **Verhoog de CO₂-prijs in de Europese emissiehandel** en geef zo een duidelijke incentive aan de industrie om haar uitstoot te verminderen.

Meer weten?

De 21 beleidspistes staan uitgebreid beschreven in de brochure 'Na Parijs: van fossiel naar hernieuwbaar in tien jaar'. Te downloaden via:

<https://www.bondbeterleefmilieu.be/van-fossiel-naar-hernieuwbaar>

Contactpersonen

Mathias Bienstman, beleidscoördinator

mathias.bienstman@bblv.be

02 282 17 37

0499 77 68 06

Laurien Spruyt, beleidsmedewerker klimaat

laurien.spruyt@bblv.be

02 282 19 44

0496 92 50 07

